

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1936 kl. 7 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:t:s proposition med förslag till lag om arbetstiden vid automatisk tillverkning av fönsterglas m. m.

Genom en den 26 februari 1936 till riksdagen avlämnad proposition, nr 35, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, dels, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) **Lag**

om arbetstiden vid automatisk tillverkning av fönsterglas m. m.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Denna lag äger tillämpning å arbete för tillverkning av fönsterglas eller av annat glas som allenast beträffande dimensionerna skiljer sig från fönsterglas, därest arbetet bedrivs med tillhjälp av automatiska maskiner och fortgår utan avbrott jämväl under sön- och helgdagar.

2 §.

På begäran av domstol, allmän åklagare, yrkesinspektör eller den, vars rätt därav beröres, åligger det arbetsrådet att avgöra, huruvida visst arbete är att hänföra till sådant, varå denna lag äger tillämpning.

Är mål, som handlägges vid domstol, beroende av fråga, varom i första stycket förmäles, skall domstolen hänskjuta frågan till arbetsrådet, när part sådant äskar eller domstolen finner det nödigt; och må slutligt utslag av domstolen ej meddelas, förrän arbetsrådets beslut kommit domstolen tillhanda.

I annan fråga rörande lagens tillämpning, än som i första stycket avses, har arbetsrådet att på begäran av domstol, allmän åklagare, yrkesinspektör eller den, vars rätt av frågan beröres, avgiva utlåtande.

3 §.

1 mom. Arbetsgivare må icke använda arbetare till arbete under längre sammanlagd tid, än att arbetstiden, raster oräknade, för en tidrymd av högst fyra veckor motsvarar 42 timmar i veckan.

2 mom. Tillika skall iakttagas,

- a) att arbetet skall bedrivas med minst fyra skiftlag;
- b) att varaktigheten av ett arbetsskift ej må överskrida 8 timmar; samt
- c) att vilotiden mellan två skift för samma skiftlag icke må understiga 16 timmar; dock att denna tidrymd, i den mån så finnes nödigt, må förkortas vid tiden för den periodiska växlingen av skiftlagens timplan.

4 §.

Har natur- eller olyckshändelse, oväntad utevaro av en eller flera medlemmar av ett skiftlag eller annan oförutsedd omständighet vållat väsentlig rubbning i ett glasbruks drift eller ock medfört överhängande fara för sådan rubbning eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må arbetare, i den mån så är nödigt med hänsyn till berörda förhållande, användas till arbete utöver tid, som angives i 3 § 1 mom. och 2 mom. b), samt utan iakttagande av den i 3 § 2 mom. c) stadgade vilotid. Om sådant arbete samt dess anledning, omfattning och varaktighet åligger det arbetsgivaren att senast inom två dygn från dess början göra anmälan till arbetsrådet.

Arbetet må icke fortsättas utöver sist angivna tid, utan att tillstånd där- till sökts hos nämnda myndighet. Angående sådan ansökan har arbetsrådet att ofördröjligen meddela beslut.

Anmälan eller ansökan, varom här är sagt, må anses gjord, när densamma i betalt brev avlämnats till allmänna posten.

5 §.

Rörande arbetares användande till arbete enligt 4 § åligger det arbets- givaren att senast den första söckendagen i näst därpå följande kalender- vecka göra anteckning i särskild journal, upprättad enligt formulär, som fastställles av arbetsrådet. Nämnda myndighet äger dock föreskriva, att anteckning om övertid får verkställas å annan tid och på annat sätt än nu angivits.

Arbetarna äga rätt att genom utsedd representant på anfordran erhålla del av övertidsjournalen.

Beslut av arbetsrådet enligt 4 § skall biläggas journal eller annan hand- ling, däri anteckning enligt första stycket skall göras, och skall journalen eller handlingen jämte bilagda beslut förvaras å arbetsstället under minst tre år, räknat beträffande journalen eller handlingen från den tid, då sista anteckningen gjordes däri, och beträffande beslutet från detsammes datum.

6 §.

Angående arbetsrådets behandling av ärenden enligt denna lag skola i tillämpliga delar gälla bestämmelserna i 9 § lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning.

7 §.

1 mom. Tillsyn å efterlevnaden av denna lag utövas av yrkesinspektio- nens befattningshavare; och skall därvid i tillämpliga delar lända till efter

rättelse vad som finnes stadgat rörande tillsyn å efterlevnaden av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd.

2 mom. Å arbetsställe skola å lämplig plats finnas anslagna ej mindre denna lag än även arbetstidsschema, angivande när arbetet börjar och slutar för varje skiftlag.

8 §.

Använder arbetsgivare arbetare till arbete i strid mot vad i denna lag är stadgat eller mot föreskrift, som meddelats med stöd av lagen, straffes med dagsböter. Är arbetaren under aderton år och har användandet skett med faders eller målsmans vetskap och vilja, vare fadern eller målsmannen förfallen till böter från och med fem till och med femtio kronor.

Den, som under tid, då han är ställd under åtal för förseelse, varom i denna paragraf förmåles, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till det ansvar, som är bestämt för sådan förseelse.

9 §.

Försummar arbetsgivare att fullgöra anmälningsskyldighet, som föreskrives i 4 §, eller att iakttaga vad enligt 5 § eller 7 § 2 mom. åligger honom, straffes med dagsböter.

Har arbetsgivare mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift i anteckning, som avses i 5 §, straffes med dagsböter, ej under fem.

10 §.

Förseelse mot denna lag åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

11 §.

Där i lag eller författning ytterligare begränsning stadgats beträffande användande av minderårig eller kvinna till arbete, skall sådan begränsning lända till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen bestämmer.

2) **Lag****angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning.**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Denna lag — — — här nedan.

Från lagens tillämpning undantagas:

- a) arbete, som — — — — — eller badinrättning,
 k) sådant arbete i hotell-, restaurang eller kaféerörelse, som är att hänföra till allmänhetens direkta betjänande,
 l) arbete, som åligger portvakt och av honom väsentligen förrättas i hans bostad,
 m) arbete, som omförmäles i lagen om arbetstiden vid automatisk tillverkning av fönsterglas m. m.

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen bestämmer.

dels ock anhållit om riksdagens yttrande beträffande ett å den internationella arbetsorganisationens konferens år 1934 antaget förslag till konvention angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk.

Beträffande lydelsen av konventionsförslaget får utskottet hänvisa till den vid propositionen såsom Bilaga B fogade svenska översättningen av förslaget (fullständig översättning av originaltexten till förslaget återfinnes i bilaga till propositionen nr 84 till 1935 års riksdag, sid. 22—24).

I fråga om de skäl, som ligga till grund för propositionen, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I en av internationella arbetsbyrån år 1933 avgiven rapport behandlades frågan om antagande av förslag till konvention angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk. I rapporten omnämndes, bland annat, att vid tiden närmast före rapportens avgivande de ledande fönsterglasproducerande länderna, tillhörande arbetsorganisationen, voro i nu nämnd ordning Belgien, Tjeckoslovakien, Tyskland och Frankrike, samt att skiftarbetet i de automatiska fönsterglasbruken i olika länder var anordnat efter i huvudsak tre skilda system, ett med 56, ett med 48 och ett med 42 timmars genomsnittlig arbetsvecka. 56 timmars arbetsvecka tillämpades vid sammanlagt 220

maskiner i åtskilliga länder, bland andra Tjeckoslovakien och Tyskland. 48-timmarsvecka förekom i Sverige och några andra länder vid tillhoppa 23 maskiner. I Belgien, Frankrike och Norge tillämpades 42-timmarsvecka vid sammanlagt 243 maskiner, därav i Belgien vid 202 maskiner. Vid Norges enda fönsterglasbruk var det samma arbetsvillkor för alla arbetare. I Belgien och Frankrike var däremot endast för vissa av de i den kontinuerliga driften sysselsatta arbetarna arbetstiden begränsad till 42 timmar i veckan. Där sådan begränsning var införd, tillämpades ett system av fyra 8-timmarsskift med en regelbunden rast av 24 timmar för varje arbetare mellan två på varandra följande skift. I de fall åter, där arbetstiden översteg 42 timmar i veckan, tillämpades treskiftssystem av ett flertal olika typer.

(I alla belgiska fönsterglasbruk utom ett arbetade maskinarbetarna i fyra 8-timmarsskift, under det att matare (två man per ugn och skift) och gaseldare (fyra man per ugn och skift) fortsatte enligt äldre anordning med tre 12-timmarsskift. I Frankrike hade ett fönsterglasbruk 8-timmarsskift (42 timmar i veckan) för vissa arbetare, bland annat elektriker, passare och smältareförmän, samt tre 8-timmarsskift (48 timmar i veckan med vissa lättnader) för alla andra arbetare i verksamhet med kontinuerlig drift.)

Rapporten behandlades förberedelsevis på arbetskonferensens sammanträde år 1933, varefter arbetsbyrån utsände frågeformulär i ämnet till de olika regeringarna. En redogörelse för behandlingen av frågeformuläret i vårt land, för innehållet i vissa av de över detsamma avgivna yttrandena samt för svenska regeringens svar å detsamma lämnas å sid. 8—10 i propositionen.

Konventionsförslaget behandlades därefter å arbetsorganisationens konferens år 1934 och antogs därvid med 87 röster mot 28. Av de svenska ombuden biträdde regeringsombuden och arbetarombudet förslaget, medan arbetsgivarombudet röstade mot detsamma.

För konventionsförslagets antagande röstade regeringsombud och arbetareombud från Argentina, Australien, Belgien, Brasilien, Canada, China, Danmark, England, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Polen, Rumänien, Schweiz, Spanien, Sverige, Sydafrikanska unionen och Tjeckoslovakien, regeringsombud från Albanien, Chile, Cuba, Guatemala, Liberia, Mexiko, Paraguay, Persien, Peru, Turkiet, Uruguay och Venezuela samt arbetareombud från Indien, Japan, Jugoslavien och Ungern. — Mot konventionsförslagets antagande röstade regeringsombud från Indien, Jugoslavien, Portugal och Ungern samt arbetsgivarombud från Australien, Belgien, Danmark, England, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Indien, Italien, Japan, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Polen, Rumänien, Schweiz, Spanien, Sverige och Sydafrikanska unionen.

Det må anmärkas, att enligt uppgift i 1933 års rapport fönsterglasbruk, som driva automatisk tillverkning, icke finnas i följande av ovan uppräknade länder, nämligen Albanien, Argentina, Australien, Brasilien, Canada, Cuba, Danmark, Irland, Jugoslavien, Luxemburg, Nederländerna, Rumänien, Sydafrikanska unionen och Venezuela.

Redogörelse för konventionsförslagets innehåll lämnas å sid. 6—7 i propositionen.

Över konventionsförslaget avgavs sedermera utlåtande av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som på anförda skäl (se sid. 10 i propositionen) förklarade sig icke kunna förorda en ratificering för Sveriges

del av förslaget. — Rerservation mot delegationens yttrande anfördes av herr Edvard Johanson.

Genom proposition (nr 84) till 1935 års riksdag anhöll Kungl. Maj:t om riksdagens yttrande angående, bland annat, nu ifrågavarande konvention. Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, anförde i propositionen, att skäl syntes tala för en begränsning av arbetstiden vid de automatiska fönsterglasbruken i huvudsaklig överensstämmelse med vad i konventionsförslaget stadgades. Då emellertid spörsmålet om genomförandet av den för ratifikation av förslaget erforderliga lagstiftningen ännu befunne sig i allenast förberedande skick, ansåg sig departementschefen då icke kunna tillstyrka konventionens ratificering. — På förslag av andra lagutskottet (utlåtande nr 13) förklarade riksdagen (skrivelse nr 87), att riksdagen anslöt sig till departementschefens uppfattning, att konventionsförslaget för det dåvarande icke borde ratificeras.

Den 8 februari 1935 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att inkomma med utredning och förslag rörande de nya eller ändrade författningsbestämmelser, som kunde bliva erforderliga, därest Sverige anslöte sig till konventionen.

En redogörelse för gällande bestämmelser återfinnes å sid. 7 i propositionen.

Socialstyrelsen fullgjorde uppdraget genom skrivelse den 15 oktober 1935, för vars innehåll redogöres å sid. 11 i propositionen.

Över socialstyrelsens förslag avgåvos efter remiss yttranden av kommerskollegium, arbetsrådet, svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen i Sverige. Yttrandenas innehåll återgives å sid. 12—13 i propositionen.

Ett av socialstyrelsen utarbetat lagförslag undergick därefter med ledning av de avgivna yttrandena överarbetning inom socialdepartementet. Därvid utarbetades även särskilt förslag till lag angående ändring av 1 § lagen om arbetstidens begränsning.

Beträffande konventionsförslaget samt inom socialdepartementet utarbetat förslag till lag om arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk (rubriken sedermera ändrad till den i propositionen föreslagna) har *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, i propositionen vid ärendets remiss till lagrådet anfört:

Skälen för att förslag framlagts till en internationell reglering av arbetstiden vid automatiska fönsterglasbruk, innebärande huvudsakligen 4-skiftsindelning samt arbetstidens minskning till 42 timmar i veckan, utgöras av de olägenheter, som övergången till maskinell, kontinuerlig drift inom fönsterglasindustrin vållat dess arbetare. I främsta rummet avser ökningen av antalet skift samt arbetstidsförkortningen att något minska och i övrigt bereda kompensation för olägenheter, som det hittills tillämpade skiftarbetet medfört, såsom natt- och söndagsarbete samt till olika delar av dygnet förlagda raster. En annan betydande olägenhet, utmärkande för denna industri,

består i den starka hettan invid de för glasets smältning använda ugnarna, vilken förorsakar särskilt de med smältningen och glasets utdragning i skivor sysselsatta arbetarna stora obehag. Av yttrandena framgår, att i detta hänseende vissa förbättringar inträtt vid de svenska hithörande företagen, men vad sålunda förekommit torde icke vara tillfyllest. Som ännu ett skäl för konventionen har anförts möjligheten att som en följd av arbetstidsminskningen arbete kunde beredas en del av dem som blivit arbetslösa vid den maskinella driften införande. Såsom framgår av uppgifterna i det föregående om det arbetarantal, som därvid kunde komma i fråga, är denna möjlighet för vårt lands vidkommande av ringa vikt i och för sig.

Mot konventionen har invänts, att berörda olägenheter för arbetarna av den maskinella driften uppvägs av den lättnad i arbetsprestationerna, som övergången från det tyngre manuelle förfarandet medfört. Emellertid torde den ständiga, spända uppmärksamhet, som kräves av åtskilliga i den maskinella driften sysselsatta arbetare, i längden vara minst lika tröttande som det tidigare förekommande manuelle arbetet.

Det har vidare gjorts gällande, att lagstiftningsåtgärder i nu förevarande syfte icke borde avse allenast en enstaka industri med kontinuerlig drift. Här emot må emellertid anmärkas, att i det hänseende, varom nu är fråga, förefinnes möjlighet att erhålla en internationell reglering, en omständighet som torde vara av synnerlig vikt vid frågans bedömande.

Särskilt mot anslutning till konventionen från svensk sida ha i yttrandena framhållits de ekonomiska konsekvenserna för den svenska fönsterglasindustrien. Svenska arbetsgivareföreningen anför sålunda, att med den knappa vinstmarginal, varmed denna industri för närvarande arbetade, de genom den föreslagna arbetstidsminskningen ökade produktionskostnaderna skulle medföra svårigheter att upprätthålla driften. Vidare har föreningen framhållit de svenska företagens därigenom försvagade ställning gentemot den utländska konkurrensen på området, särskilt den belgiska fönsterglasindustrien, vilken arbetade med betydligt lägre tillverkningskostnader. Vad sålunda anförts torde emellertid väsentligen gälla om ett isolerat genomförande av förslaget i Sverige men icke, därest konventionen ratificeras jämväl av de mera betydande fönsterglasproducerande länderna. Den ifrågavarande industriens svårigheter i övrigt att anpassa sig efter de förändrade produktionsvillkoren synas i det anförda yttrandet hava betydligt överdrivits.

På grund av det anförda är jag beredd att föreslå sådana lagstiftningsåtgärder, som göra det möjligt för Sverige att ansluta sig till konventionen. Dock vill jag förorda, att en svensk ratifikation göres beroende av huruvida konventionen ratificeras av de mera betydande fönsterglasproducerande länderna, tillhörande internationella arbetsorganisationen, nämligen Belgien, Frankrike och Tjeckoslovakien. Med hänsyn härtill ämnar jag föreslå att den svenska lagstiftning, som blir nödvändig för konventionens förverkligande, icke skall träda i kraft förrän å dag, som Konungen bestämmer.

Departementschefens yttranden i propositionen beträffande detaljerna i förslaget till lag om arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk samt rörande förslaget till ändring av 1 § lagen om arbetstidens begränsning återfinnas å sid. 15—20, vartill utskottet anhåller att få hänvisa.

Lagrådet har i ärendet yttrat:

Genom den föreslagna lagstiftningen skulle den i arbetstidslagen angivna längden av arbetstiden komma att för arbete av ifrågavarande art avsevärt nedsättas, varjämte vissa möjligheter till en friare tillämpning som arbets-

tidslagen ger skulle bliva uteslutna. Lagrådet, som anser sig icke böra ingå på frågan huruvida förhållandena inom förevarande industriområde göra en dylik särskild lagstiftning påkallad, lämnar förslagen utan anmärkning.

Därefter har *departementschefen* anfört:

Lagrådet har lämnat förslagen utan anmärkning. Emellertid torde viss jämkning av rubriken i förslaget till lag om arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk böra vidtagas.

Sistnämnda förslag torde, om det genomföres, möjliggöra för Sverige att ratificera det å internationella arbetsorganisationens konferens år 1934 antagna förslaget till konvention i ämnet. Då ikraftträdande av konventionen för Sveriges del bör, såsom jag tidigare framhållit, göras beroende av dess ikraftträdande jämväl i Belgien, Frankrike och Tjeckoslovakien, förordar jag ratifikation under sådant förbehåll att konventionen icke blir gällande i Sverige tidigare än i nämnda tre länder.

Beträffande frågan huruvida i vårt land arbetare inom någon eller några andra industrier kunna antagas vara sysselsatta under lika svåra arbetsförhållanden — bland annat i fråga om stark hetta på arbetsplatsen — som föreligga vid de företag, vilka bedriva automatisk tillverkning av fönsterglas, får utskottet omnämna, att, enligt vad utskottet inhämtat, t. ex. vid järnbruken vissa arbetare — tillsammans betydligt flera än arbetarna vid glasbruken — äro utsatta för avsevärt starkare hetta än den, vilken förekommer vid fönsterglastillverkning, samt få arbeta under även i övrigt svårare arbetsförhållanden.

Intill den 1 januari 1936 har förevarande konventionsförslag ratificerats endast av Norge. Beslut om ratifikation föreligger i Nederländerna; förslag därom har framlagts i Spanien.

Utskottet.

I förevarande proposition har föreslagits en laglig reglering av arbetstiden till i genomsnitt 42 timmar i veckan för en till antalet obetydlig, i en enda speciell verksamhet sysselsatt grupp arbetare. Den föreslagna lagstiftningen avser nämligen blott sådan tillverkning av fönsterglas eller annat glas, som allenast beträffande dimensionerna skiljer sig från fönsterglas, vilken bedrives med tillhjälp av automatiska maskiner och fortgår utan avbrott jämväl under sön- och helgdagar. Sådan tillverkning förekommer i Sverige för närvarande endast vid fönsterglasbruken i Oxelösund och Glava, varest tillsammans omkring 125 arbetare äro sysselsatta därmed.

Departementschefen har icke anfört någon omständighet av beskaffenhet att föranleda därtill, att den nyssnämnda gruppen arbetare skulle med hänsyn till särskilt behov av skydd mot hälsofara givas en annan ställning än den, som fortfarande skulle tillkomma andra arbetare, sysselsatta i annan verksamhet med lika svåra arbetsförhållanden.

Med hänsyn till det ringa antal arbetare, som kunna beredas sysselsättning vid de två fönsterglasbruken i vårt land, synes en lagstiftning av föreslagen beskaffenhet, efter vars genomförande arbetarantalet kan beräknas bliva ökat med allenast ett 30-tal, icke ur arbetslöshetssynpunkt kunna hava någon näm-

vårt förbättrande inverkan. Möjligen skulle förhållandena däremot kunna bli försämrade, i det att, enligt vad svenska arbetsgivareföreningen i sitt yttrande i ärendet uppgivit, det kunde ifrågasättas, att Glava glasbruk på grund av de genom avsevärd ökning av driftkostnaderna försvårade möjligheterna att konkurrera med utländska fönsterglasbruk skulle komma att nedlägga driften.

Det skäl, som för departementschefen främst synes hava talat för en särskild lagstiftning i vårt land på förevarande område, torde hava varit det, att en sådan lagstiftning skulle möjliggöra Sveriges anslutning till 1934 års internationella konventionsförslag i ämnet. Utskottet finner sig emellertid icke kunna enbart ur sådan synpunkt godtaga en lagstiftning av föreslaget innehåll. Om en förkortning av arbetstiden överhuvud skall genomföras på nu ifrågavarande arbetsområde, bör undersökas, huruvida icke motsvarande arbetstidsförkortning bör stadgas även för andra arbetare, som utöva sin verksamhet under lika svåra förhållanden som de, vilka föreligga för de i kontinuerlig drift vid fönsterglasbruken sysselsatta arbetarna. Förhållanden av angivna beskaffenhet torde förefinnas bland annat vid järnbruken. Någon utredning av spørsmålet i vilken omfattning arbete av angivet slag förekommer i vårt land har emellertid icke lämnats i propositionen.

Under åberopande av vad sålunda anförts finner sig utskottet icke kunna tillstyrka de i propositionen framlagda lagförslagen. Enligt utskottets mening följer härav att möjlighet icke föreligger för Sverige att ratificera konventionsförslaget.

Utskottet får därför hemställa,

A. att de i förevarande proposition framlagda förslagen till lag om arbetstiden vid automatisk tillverkning av fönsterglas m. m. samt lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning icke måtte antagas av riksdagen; samt

B. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte meddela, att riksdagen för sin del anser, att förslaget till konvention angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk icke bör ratificeras.

Stockholm den 31 mars 1936.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Frändén, Sigfrid Hansson**, *Sam Larsson, P. Sandström, Norman, Olof Carlsson* och *Carlström*;

från andra kammaren: herrar *Hage, Sandström* i Sollefteå, *Molander** och *Gardell* i Gahns, fru *Nordgren* samt herrar *Hassler, Hermansson* och *Johanson* i Huskvarna.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Sigfrid Hansson, Norman, Olof Carlsson, Hage* och *Molander*, fru *Nordgren* samt herr *Hermansson*, vilka yrkat, att utskottet måtte hemställa,

A. att de i förevarande proposition framlagda förslagen till lag om arbetstiden vid automatisk tillverkning av fönsterglas m. m. samt lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning måtte antagas av riksdagen; samt

B. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte meddela, att riksdagen för sin del ansluter sig till föredragande departementschefens uppfattning, att förslaget till konvention angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk bör — under förbehåll att konventionen icke blir gällande i Sverige tidigare än i Belgien, Frankrike och Tjeckoslovakien — ratificeras av Sverige.